

Avaleht>Raha/Rahalised nõuded>Hagi tagamine nõude puhul ELi liikmesriikides

Hagi tagamine nõude puhul ELi liikmesriikides

Soome

1 Millised on abinõude eri liigid?

Soomes võivad võlausaldajad või teised hagejad tsiviilkohtu- või kaubanduskohtumenetlustes taotleda enda kaitseks hagi tagamise abinõude rakendamist. Selliste abinõude eesmärk on tagada, et juhtumi asjaolude põhjal hiljem tehtav mis tahes kohtuotsus oleks võimalik täitmisele pöörata. Hagi tagamise abinõude ettenägemist käsitlevad sätted on esitatud kohtumenetluse seadustiku (oikeudenkäymiskaari) 7. peatükis ja kohtuotsuste täitmisele pööramist käsitlevad sätted on esitatud täitemenetluse seadustiku (ulosottokaari) 8. peatükis. Selliseid hagi tagamise abinõusid on kolme liiki:

vara arestimine eesmärgiga tagada võlgnetav summa;

vara arestimine eesmärgiga tagada omandiõigus või muu nõ eesõigus;

muud hagi tagamise abinõud (üldised hagi tagamise abinõud).

Neid mis tahes liiki tsiviilasjade puhul kasutatavaid hagi tagamise abinõusid on kirjeldatud allpool. Samuti on olemas hagi tagamise abinõud, mida on võimalik kasutada teatavat liiki vaidluste puhul erioigusnormide alusel. Näidetena võib välja tuua hagi tagamise abinõud, mille eesmärk on tagada tõendite säilimine tööstusomandi õigust ja autoriõigust käsitlevate tsiviilasjade korral. Kriminaalasjade puhul võidakse kohaldada sunnimeetmete seadust (pakkokeinolaki). Nimetatud seadusega ette nähtud sunnimeetmed hõlmavad vara arestimist, kasutuspiiranguid ja sekvestreerimist.

Eristatakse hagi tagamise abinõusid ja kohtuotsuste esialgset täitmisele pööramist tsiviilasjades. Viimati nimetatud võimalus osutab kohtuotsuse täitmisele pööramisele enne, kui see on muutunud lõplikuks ja selle peale ei ole võimalik enam apellatsiooni esitada. Tsiviilasjas tehtud kohtuotsus, mis ei ole veel lõplik, on üldjuhul õigusaktide alusel vahetult täitmisele pööratav, kuid seda otsust ei ole tavaliselt võimalik täitmisele pöörata täies mahus. Näiteks kui on tegemist mittelõpliku kohtuotsusega, mille esimese astme kohus tegi võlgnetava summa kohta, võib arestida võlgniku vara, kui ta ei anna võlale tagatist. Samas võib arestitud vara võõrandada ja saadud tulust võlausaldajale tasuda ainult juhul, kui võlausaldaja annab samasuguse tagatise. Kuid tagaseljaotsused on võimalik täitmisele pöörata viivitamata ja täiel määral.

2 Millistel tingimustel võib selliseid abinõusid rakendada?

2.1 Menetlus

Eespool nimetatud hagi tagamise abinõude võimaldamise otsuseid teevad üldkohtud, kusjuures esimese astme kohtuna toimib piirkonnakohus (*käräjäoikeus*). Kohtumääruse alusel ette nähtud hagi tagamise abinõud pöörab täitmisele kohtutäitur. Avaldus hagi tagamise abinõude rakendamiseks tuleb esitada sellele kohtule, kus on pooleli põhikohtuasja menetlemine. Kui menetlust ei ole veel algatatud, tuleb hagi tagamise abinõude rakendamise avaldus esitada piirkonnakohtule, kellele tuleks esitada hagiavaldus põhikohtuasja menetlemiseks.

Kohus ei saa hagi tagamise abinõude avaldust lõplikult heaks kiita, andmata kostjale võimalust esitada oma seisukoht. Kohus võib siiski rahuldada hageja taotluse esialgse õiguskaitse võimaldamiseks ilma teist poolt ära kuulamata, kui hagi tagamise abinõu eesmärki ei oleks muidu võimalik saavutada. Praktikas on hagi tagamise abinõude rakendamise otsust võimalik saada väga kiiresti. Esialgsed otsused on jõus kuni vastupidist käsitleva otsuse tegemiseni.

Kui hagejal on juba alust täitemenetluse kasutamiseks, kuid täitemenetlust ei ole võimalik algatada viivitamatult, võib ajutiste hagi tagamise abinõude rakendamist võimaldada ka kohtutäitur. Allpool käsitletakse ainult kohtumääruse alusel rakendatud hagi tagamise abinõusid.

2.2 Peamised tingimused

Vara arestimiseks eesmärgiga tagada võla tasumine või eelisõiguse kasutamine on kehtestatud järgmised tingimused:

hageja peab suutma piisaval määral tõendada, et võlgnikul on tema ees võlg, mille tagamiseks saab kasutada vara arestimist, või et tal on eelisõigus asjaomase vara suhtes, ning

peab valitsema oht, et kostja käitumine seab ohtu hagejale võlgnetava summa tasumise või hageja õiguse kasutamise.

Sellest tulenevalt on muude hagi tagamise abinõude rakendamiseks vaja esmapilgul usutavaid tõendeid muu õiguse kohta ja sellise ohu kohta, et kostja võib seda õigust rikkuda.

Enne kui hagi tagamise abinõu on võimalik täitmisele pöörata, peab hageja andma kohtutäiturile tagatise.

3 Abinõude ese ja laad

3.1 Millist liiki vara suhtes võib neid abinõusid kohaldada?

Hagi tagamise abinõusid võib kohaldada mis tahes liiki vara suhtes. Kui vara arestimise eesmärk on tagada võlgnetava summa tasumine, teeb kohus määruse kostjale kuuluva vallas- või kinnisvara arestimiseks hagejale võlgnetava summa ulatuses. Seejärel otsustab kohtutäitur, millised kostja vara hulka kuuluvad esemed tuleb arestida. Kui vara arestimise eesmärk on tagada eelisõigus, teeb kohus määruse õigusega seotud vara arestimiseks ja kohtutäitur pöörab määruse selle vara suhtes täitmisele.

Muude hagi tagamise abinõudega võib kohus:

keelata kostjal karistuse ähvardusel midagi teha või kuhugi siseneda;

anda kostjale karistuse ähvardusel korralduse midagi teha;

anda hagejale loa midagi teha või loa lasta midagi teha;

anda korralduse kostja vara andmiseks haldaja valdusesse või haldaja kätte hoiule või

näha ette mõne muu hagi tagamise abinõu, mis on vajalik hageja õiguste tagamiseks.

3.2 Milline on selliste abinõude mõju?

Kui täidetakse vara arestimise määrust, kaotab võlgnik oma vara käsutusõiguse. Arestismäärusega hõlmatud vara käsutamine on kuritegu. Kui võlgniku pangakontol asuvate rahaliste vahendite suhtes on tehtud arestismäärus, ei tohi pank neid rahalisi vahendeid anda kellegi teise käsutusse peale kohtutäituri. Kuid arestismäärus ei anna määrust taotlenud isikule mingit eelisõigust arestitud vahenditele võrreldes võlgniku teiste võlausaldajatega.

Muude hagi tagamise abinõude mõju sõltub meetmete laadist.

3.3 Kui kaua sellised abinõud kehtivad?

Ühe kuu jooksul pärast hagi tagamise abinõude kasutamist võimaldava otsuse tegemist peab hageja esitama kohtule põhikohtuasjas hagiavalduse või algatama muud liiki menetluse, mille tulemusel on võimalik teha täitmisele pööratav otsus (näiteks vahekohtumenetluse). Kui ta seda ei tee, tunnistatakse hagi tagamise abinõu kehtetuks. Sellised abinõud võib kehtetuks tunnistada ka siis, kui mõnel muul põhjusel ei ole enam olemas aluseid, millele tuginedes need abinõud ette nähti. Kui kohus teeb otsuse põhikohtuasjas, peab ta samal ajal tegema ka määruse hagi tagamise abinõude küsimuses. Hagi tagamise abinõude tulemusel kantud kulude eest vastutab esimeses järjekorras hageja. Kui leitakse, et hagi tagamise abinõud olid alusetud, peab hageja hüvitama meetmete tulemusel kostjale tekitatud kahju olenemata sellest, kas tegemist oli hooletusega või mitte. Selle tarbeks peab hageja andma enne hagi tagamise abinõude täitmisele pööramist tagatise. Samas võib kostja üldjuhul takistada hagi tagamise abinõude rakendamist, andes omalt poolt tagatise.

4 Kas abinõu kohta saab esitada kaebuse?

Hagi tagamise abinõude rakendamist käsitlevate kohtuotsuste peale on võimalik esitada apellatsioon kõrgema astme kohtule, s.t apellatsioonikohtule (*hovioikeus*) või ülemkohtule (*korkein oikeus*). Apellatsiooni esitamine ei takista otsuse täitmisele pööramist, välja arvatud juhul, kui apellatsioonikohus selle otsuse täitmise peatab. Samas ei ole võimalik esitada apellatsiooni esialgsete õiguskaitsemeetmete võtmist käsitleva otsuse peale.

Hagi tagamise abinõude täitmisele pööramiseks kohtutäituri poolt võetud meetmete või tehtud otsuste peale esitatud kaebusi menetlevad piirkonnakohtud.

Kaebeõigus on ka kolmandatel isikutel, kes leiavad, et võlgniku võla tõttu on arestitud nende vara.

Viimati uuendatud: 15/02/2024

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.